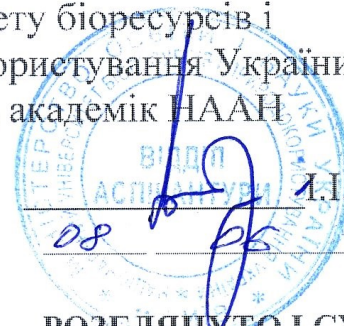

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Національного
університету біоресурсів і
природокористування України
професор, академік НААН

А.І. Ібатуллін
08 2020р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО:

на засіданні вченої ради
гуманітарно-педагогічного факультету
протокол № 8 від 05 06 2020 р.

професор В.Д.Шинкарук

на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
протокол № 14 від 25 травня 2020 р.
Завідувач кафедри

С.О.Білан

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
гуманітарно-педагогічний факультет	

Розробники: доктор історичних наук, професор Білан С. О.
кандидат історичних наук, доцент Лановюк Л.П.

Київ – 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти (освітній ступінь)		
Рівень вищої освіти (освітній ступінь)	третій (освітньо-науковий) рівень	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	032 Історія та археологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2019/20 н.р.	
Семестр	1	
Лекційні заняття	20 год.	
Практичні заняття	-	
Семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	70 год.	
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є здобуття аспірантами базових знань з методології, методики та організації наукової діяльності для забезпечення їхньої професійної підготовки у якості науковців.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має:

знати:

- сучасні методологічні концепції, основи методології наукового пізнання та методик наукових досліджень;
- формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес;
- знати характеристики основних методів наукового пізнання (індукція, дедукція, абдукція) та методологічних моделей (гіпотетико-дедуктивна та емпірична індуктивна) ;
- основні критерії оцінки наукового знання і вимоги до організації дослідницької діяльності;
- особливості написання та оформлення дисертаційного дослідження;
- вимоги до публікацій за результатами дисертаційного дослідження;
- процедуру попереднього захисту та захисту дисертації.

Вміти:

- усвідомлювати завдання наукового дослідження;
- правильно укладати наукові статті, доповіді, повідомлення;
- вміти застосовувати загальнометодологічні принципи у науковій діяльності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної форми навчання

Нзви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні засади організації проведення наукових досліджень												
Тема 1. Поняття про науку як систему знань. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності		4						4				
Тема 2. Роль історичної науки на сучасному етапі розвитку української державності		4						4				
Тема 3. Управління науковою діяльністю, науковими дослідженнями та загальна характеристика суб'єктів наукової діяльності		4						4				

написанням наукових статей, доповідей, монографій												
Тема 7. Структура дисертаційного дослідження			3									
Тема 8. Оформлення дисертаційного дослідження			2									
Тема 9. Процедура захисту дисертаційного дослідження			2									
Стадії здійснення наукових досліджень: особливості та вимоги						10						
Жанри та стилі наукової творчості						10						
Наукова школа: структура, функції та основні ознаки						5						
Планування та організація науково-дослідницької діяльності у ВНЗ						5						
Особливості формування наукових кадрів у різних країнах світу						5						
Підготовка до практичних занять – опрацювання додаткового інформаційного матеріалу						5						
Підготовка дисертаційного дослідження до захисту						15						
Разом за змістовим модулем 2	81	8	18			55						
Усього годин	120	10	10			100						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Процес наукового дослідження та його характеристика	4
2	Основи методології наукових досліджень	4

3	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4
4	Дисертація: визначення поняття, основні види	3
5	Загальна схема наукового дослідження під час роботи над дисертацією	4
6	Робота над написанням наукових статей, доповідей, монографій	4
7	Структура дисертаційного дослідження	3
8	Оформлення дисертаційного дослідження	2
9	Процедура захисту дисертаційного дослідження	2
	Разом	30

5. Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності	5
2.	Науковий експеримент, його планування та проведення	10
3.	Загальна методологія наукової творчості	10
4.	Загальне поняття про методи наукових досліджень. Характеристика теоретичних методів досліджень	10
5.	Характеристика емпіричних методів досліджень. Поняття про генеральну та вибірккову сукупність, способи її формування	10
6.	Стадії здійснення наукових досліджень: особливості та вимоги	10
7.	Жанри та стилі наукової творчості	10
8.	Наукова школа: структура, функції та основні ознаки	5
9.	Планування та організація науково-дослідницької діяльності у ВНЗ	5
10.	Особливості формування наукових кадрів у різних країнах світу	5
11.	Підготовка до практичних занять – опрацювання додаткового інформаційного матеріалу	5
12.	Підготовка дисертаційного дослідження до захисту	15
	Разом	100

6. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

Розгорнуті контрольні запитання

1. Предмет і сутність науки та її головна функція
2. Класифікація наук. Системність у науковому пізнанні
3. Ознаки і принципи визначення системи. Класифікація систем
4. Методологічні основи системного дослідження
5. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Конкретизація проблеми дослідження
6. Основи методики планування наукового дослідження, застосування системного підходу
7. Інформаційна база наукових досліджень
8. Роль інформації у наукових дослідженнях та класифікація наукових документів
9. Структура та призначення наукових документів.
10. Принципи збору інформаційного матеріалу
11. Формування вченого як особистості та режим його праці. Виховання творчих здібностей
12. Основні психологічні риси діяльності вчених
13. Особливості розумової праці
14. Вибір проблематики досліджень

15. Збір та обробка інформаційного матеріалу
16. Виникнення університетів в Україні. Університети України XXI ст.
17. Місце теорії в наукових дослідженнях
18. Методологія і методи наукового пізнання
19. Основні групи загальних методів наукового пізнання
20. Основні етапи підготовки дисертаційної роботи
21. Логічні закони та правила аргументації
22. Відкриття та винаходи
23. Правила та загальні вимоги оформлення наукових робіт
24. Рецензування наукових робіт
25. Основні вимоги до автореферату. Рекомендації щодо укладення авторефератів
26. Загальні положення, структура роботи, вимоги до змісту, правила оформлення, порядок захисту наукових робіт
27. Вимоги до оформлення тез
28. Вимоги до оформлення наукових статей
29. Вимоги до оформлення стендових доповідей
30. Оформлення бібліографічного опису у списку джерел у наукових роботах
31. Наукова школа: структура, функції та основні ознаки
32. Характеристика принципів методології наукового пізнання
33. Характерні особливості наукової мови
34. Система вимог до наукової роботи і її внутрішньої логіки: композиція та функціональна залежність структурних частин
35. Структура, форми і зміст науково-дослідної роботи пошукачів
36. Типові помилки написання та оформлення наукових публікацій
37. Науковий документ його сутність і вимоги до нього
38. Дослідний етап: методичне та методологічне забезпечення; програма та план наукового дослідження
39. Види заголовків у робочих планах та рубрикація наукової роботи і її внутрішня логіка
40. Завершальна стадія науково-дослідного процесу
41. Формулювання наукових висновків як етап реалізації результатів дослідження
42. Форми апробації результатів наукового дослідження
43. Форми використання матеріалів наукового дослідження
44. Ділове спілкування і особистий архів дослідника.
45. Творчі можливості науковця.
46. Форми наукових документів, їх архітектоніка та внутрішня логіка
47. Що Ви знаєте про наукові звання та докторантуру, аспірантуру і магістратуру в Україні
48. Підготовка до написання кандидатської дисертації
49. Загальні вимоги до дисертації
50. Загальні вимоги до автореферату
51. Подання дисертації для попереднього розгляду в спеціалізованій вченій раді
52. Оформлення документів атестаційної справи.
53. Роль історичної науки на сучасному етапі розвитку української державності
54. Захист наукових робіт
55. Вимоги, що ставляться до апробації дисертаційних досліджень
56. Поняття та значимість підготовки та захисту дисертаційної роботи
57. Загальна характеристика провідних науково-дослідних інститутів, що вивчають проблеми історичної науки
58. Аспірант та здобувач як суб'єкти наукової діяльності
59. Робота з історичними джерелами
60. Наукова комунікація в науковій діяльності

7. Методи навчання

Для викладення теоретичного матеріалу застосуються лекційні заняття. Кожна лекція охоплює матеріал певної теми курсу з тим, щоб одержані теоретичні знання аспіранти могли закріпити шляхом обговорення конкретних питань під час семінарських занять, самостійної підготовки доповідей, повідомлень за заданою тематикою.

Передусім застосовується дослідницький метод навчання: викладач ставить перед аспірантами проблему, і ті вирішують її під час самостійної підготовки до семінарського заняття чи підготовки публікації, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, приклади, матеріали тощо.

Застосовуються також і методи взаємодії викладача та аспірантів (дискусія, круглий стіл тощо), методи самостійної роботи аспірантів.

8. Форми контролю

Застосовується вхідний контроль з метою з'ясування рівня знань аспірантів із дисципліни, яка є базовою для вивчення цієї дисципліни. Проводиться на початку вивчення дисципліни шляхом усного опитування або експрес-контролю (тестування). Поточний контроль проводиться на кожному семінарському аудиторному занятті. Проводиться у формі усного опитування, виступів аспірантів, тестування, контрольних робіт. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного модулю.

По закінченню вивчення курсу проводиться залік, що полягає в оцінці засвоєння аспірантами знань на підставі виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях і виконання індивідуальних завдань.

Розподіл балів, що присвоюється аспірантам

Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань з дисципліни, яка завершується заліком, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань за різними системами.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.02.2019 р. протокол № 7 з табл. 1.

Таблиця 1. Співвідношення між національними оцінками і рейтингом здобувача вищої освіти

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
відмінно	90-100
добре	74-89
задовільно	60-73
незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R_{нр}** (до 70 балів): **R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}**

9. Рекомендована література

Основна

1. Аристер Н., Загузов Н. Процедура подготовки и защиты диссертаций. – М., 1995. – 200 с.
2. Быков В. Методы науки. – М., 1974. – 216 с.
3. Гордієнко С. Молодому науковцю коротко про необхідне: Науково-практичний посібник. – К., 2007. – 92 с.
4. Грабченко А., Федорович В., Гаращенко Я. Методи наукових досліджень: Навч. Посібник. – Х., 2009. – 142 с.
5. Єремєєв І. Основи наукових досліджень. Навч. посіб. – К., 2004. – 72 с.
6. Загузов Н. Технология подготовки и защиты кандидатской диссертации. – М., 1993. – 114 с.
7. Ковальчук В., Моїсєєв Л. Основи наукових досліджень. – Навч. Посібник. – 2 видання перероблене і доповнене. – К., 2004. – 216 с.
8. Ковальчук В. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К., 2009. – 240 с.
9. Колесникова Н. От конспекта к диссертации. Учебное пособие. – М., 2003. – 288 с.
10. Краснобокий Ю. Словник-довідник науковця-початківця. – К., 2000. – 83 с.
11. Крушельницька О. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К., 2006. – 192 с.
12. Кузин Ф. Кандидатская диссертация. Методика написания, правила оформления и порядок защиты. – М., 2001. – 320 с.
13. Лудченко А. Основы научных исследований. – К., 2001.
14. Наринян А. Основы научных исследований. – К., 2002.
15. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Цехмістрова Г.С. – Київ, 2003. – 240 с.
16. Пономаренко Л. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. – Методичні поради. – К., 2001. – 80 с.
17. Сидоренко В., Дмитренко П. Основи наукових досліджень. Навч. пос. – К., 2000. – 259 с.
18. Стеченко Д., Чмир О. Методологія наукових досліджень. – К., 2005. – 309 с.
19. Шейко В., Кушнарєнко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності – К., 2003. – 295 с.
20. Шишка Р. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт. – Х., 2007. – 368 с.
21. Філіпенко А. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. К., 2004. – 207 с.
22. Цехмістрова Г. Основи наукових досліджень. – К., 2003. – 235 с.
23. Шейко В., Кушнарєнко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 6-е видання, перероблене і доповнене. – К., 2011. – 311 с.

Допоміжна

1. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97: – Введ. 01.07.98. – К., 1998. – 16 с.
2. Наринян А. Основы научных исследований. – К., 2002.
3. Романчиков В. Основы научных исследований. – К., 1997, – 242 с.
4. Артемчук Г., Курило В., Кочерган М. Методика організації науково-дослідної роботи. – К., 2000. – 271 с.
5. Білуха М. Основи наукових досліджень. – К., 2011. – 271 с.
6. Клепко С. Наукова робота і управління знаннями. – Полтава, 2005. – 201 с.
7. Ковальчук В. Основи наукових досліджень. – К., 2009. – 239 с.
8. Романчиков В. Основы научных исследований. – К., 1997. – 244 с.
9. Сидоренко В., Дмитренко П. Основы научных исследований. – К., 2000. – 260 с.
10. Стеченко Д., Чмир О. Методологія наукових досліджень. – К., 2005. – 309 с.

12. Інформаційні ресурси

1. www.litopys.org.ua
2. www.history.org.ua
3. www.nbu.gov.ua
4. [www. ttp://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m](http://www.ttp://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m)
5. www.iananu.kiev.ua